

quod confixus fuerit in patibulum, quod superbus judaismi Aman illi præparat, fuitque proinde Filius Dei in hoc inferior Mardochæo, qui vitam suam salvavit. Imo post sedecim sæcula et amplius, a quibus Filius Dei in monte Calvariae crucifixus fuit, ingratus homo tot modis eumdem mortaliter offendendo, ejus crucifixionem identidem renovare nunquam desistit. « Iterum Christum in semetipso crucifigens, et ostentui habens. Crucifigunt enim iterum homines Dei Filium, quantum in se est, » inquit Hugo cardinalis¹, quia causam, pro qua crucifixus est, iterare non desistunt. » Quid dices, obsecro, si tibi perspicue ostenderem, unum ex acerbioribus Christi tormentis, quæ in sua passione sustinuit, fuisse hominis pro tanto beneficio ingratitudinem, et beneficii accepti oblivionem? Quoniam fine Christi oculos lacrymas manasse existimas, dum in cruce² cum clamore valido et lacrymis, celestem Patrem suum exoravit? Porro de clamore infra tractabimus, priusquam hic discursus finiatur. At vero quod lacrymas attinet, existimasne Christum eas tam copiose effusisse, quia corpus ejus totum manabat sanguine? Nequaquam, suo enim loco diffuse videbimus, quanto jubilo, et cum quanta impatiens moræ morti occurrit, suamque passionem perfecerit. Audiamus igitur S. Bernardum, qui apud S. Bonaventuram in sermone quodam in die Parasceves habito ita loquitur³: « Flexit Christus in cruce, quia, cum passio sua sufficeret redemptioni omnium, profuit in redemptio nem paucorum. Grave autem est Christo, quod tantum pretium in multis sit perditum. » Idem Seraphicus Doctor in sermone secundo clarius in hæc verba loquitur⁴: « In Christo super omnes do lores corporis exterioris, fuit dolor de humana ingratis interius: unde apud Psalmistam ait: « Super dolorem vulnerum meorum addiderunt. » Et ideo licet in progressu hujus tomis examinatur simus innumerabilium suppliciorum, quibus Redemptorem cruciarunt, varietatem, atrocitatem, et multitudinem; inter omnia tamen nullum atrocium pertulit tormentum, quam hominis erga passionem suam ingratitudinem, quam prævidebat: Extendit enim manum suam, et non fuit qui asperceret. Unde idem S. Bonaventura in persona Christi subdit: « Cum sit tantus dolor exterior, interior tamen planctus est gravior, dum te ingratum experior. » Eadem hæc veritas a S. Augustino in sermone quodam aperte traditur, in quo eumdem Dei Filium de homine introducit conquerentem, quod non solum ex ejus sanguine nequicquam proficiat, verum insuperumdem inhumaniori crudelitate, quam Hebrei, effundat, et pedibus conculcet; ita enim in persona Christi lamentatur⁵: « Cur me graviori criminum tuorum cruce, quam illa, in qua quondam pe-

¹ HUGO CARD. — ² HEBR., v. 7. — ³ S. BERN. — ⁴ S. BONAV., ibid. — ⁵ S. AUG., s. 3 de diversis.

« pendi, affixisti? Gravior enim apud me peccato rum tuorum crux est, in qua invitus pendo, quam illa, in qua tui misertus, mortem tuam occisurus ascendi. » In Chronicis S. Francisci legitur⁶, quod seraphicus Pater prope ecclesiam Portiunculæ, a quodam locum illum fortuito transiente, amarissime lacrymans repertus fuerit; qui illum agnoscens, causam fletus ab eo fuit sciscitatus: timebat enim ne quid sinistri ei accidisset, ac proinde meliori quo poterat modo, eum consolari satagebat. Cui seraphicus respondit: Deplo poenas et tormenta, quæ nos homines Dei Filio absque ulla ejus culpa intulimus, augetque dolorem meum, quod videam potiorem hominum partem tam immensi beneficii esse oblitam, cum tamen nos mortis suæ causa extiterimus.

6. — S. Apostolus, ut diximus, lacrymis Christi in cruce effusis clamorem adjungit, dicens⁷: « Cum clamore valido et lacrymis offerens, exaudiens est pro sua reverentia. Quod Apostoli dictum in sequenti S. Matthei evangelico textu fundatur; ita enim ibidem scribitur⁸: Jesus iterum clamans voce magna emisit spiritum. Et S. Marcus ait⁹: Jesus autem, missa voce magna, expiravit. Subditus idem Evangelista, centurionem ex hoc clamore ingenti correptum fuisse admiratione: Videns autem, inquit, centurio, qui ex adverso stabat, quod sic clamans expirasset, ait: Vere hic homo Filius Dei erat. Homo enim tot tormentis afflictus et vix respirare valens, naturaliter ultimum spiritum tanto cum clamore expirare non potuisset, nisi divina fuisse virtute suffultus. At vero vultusne clamoris hujus intelligere mysterium? Audite Simonem de Cassia ita scribentem¹⁰: « Ut eum audiant atque sciant in cruce pendente, vult audiri per altitudinem vocis ab his, qui obtecti tenebris, fere, aut non forte videbant. » Drogo Ostiensis, de Sacramento Dominicæ Passionis disserens, similiter ita scribit¹¹: Clamat nobis de cruce: O vos omnes qui transitis per viam, attendite et videte, si est dolor similis, sicut dolor meus; et nemo est qui audiat, nemo est qui consoletur, nemo est qui respondeat. » Ludolphus Carthusianus quoque ait¹²: Cuidam seni matronæ recluse, multitudinem et numerum omnium vulnerum Christi scire cupienti et pro hoc flebiliter Deum oranti, vox cœlica missa dixit: Quinque millia, quadringenta, nonaginta vulnera mei corporis extiterunt. » Ac proinde si D. Chrysologo de mendici Lazari vulneribus dicere licuit¹³: ut in admonendo divite tot essent pauperis ora, quot vulnera, » cur nobis similiter asserere non licebit, totidem in corpore Christi fuisse ora clamantia et prædicantia Christi passio-

¹ Chron., p. 6, l. I, 8. — ² HEBR., v. 7. — ³ MATTH., xxvii, 50. — ⁴ MARC., xv, 37. — ⁵ SIMON DE CASS., l. XIII. — ⁶ DROGO, de Sacram. Dom. Pass. — ⁷ LUD. CARTH., p. 2. — ⁸ CHRYSL., serm. 121.

nem, quot in eo fuerunt plagæ et vulnera, quæ omnia auribus nostris inclamant, ut a surditate nostra nos excitent? Nam ut Rupertus Abbas ait¹: « Singulæ plagæ vel percussions quamdam vocem habuerunt. » Inclamant autem homini non vindictam, ut sanguis Abel, sed compassionem a nobis depositum.

7. — In libro Jobi legitur, quod amici ejus illum a capite ad pedes usque ulceratum videntes²: Cum elevissent procum oculos suos, non cognoverunt eum et exclamantes ploraverunt, scissisque vestibus sparserunt cinerem, super caput suum. Circa quæ verba Origenes ita scribit³: « Non mediocriter, sed miserabiliter atque lamentabil modo condoluerunt. Idecirco singuli scidentes vestimenta sua et spargentes terram super capita sua. Quæ fecisti, inquit; o Job, facimus, et quæ gessisti, gerimus. Vestimenta nostra scindimus et terram super capita nostra spargimus, sic namque et tu fecisti. Utinam cæteros dolores tuos tecum dividere possimus, tantum ut apprehendentes te pœnae relevatio fiat. » Quod si igitur servi et subditi Jobi tantam erga hunc prophetam exhibuerunt compassionem, nequaquam conveniet, ut nos erga Dei Filium, nostri amore, proque nostra salute crucifixum, adeo simus omnis pietatis et gratitudinis expertes, ut tantum non recognoscamus beneficium, nec quicquam inde proficiamus, sed nostris peccatis ejus quotidie vulnera renoveremus. S. Bernardus de Passione ait⁴: « Facit militem fortitudine, sed si accesserit etiam imitatio, ut sequeat vestigia ejus; alioquin etiam a me exquiratur sanguis justus, qui effusus est super terram, nec immunis ero ab illo tam singulari scelere Judæorum, quod videlicet tantæ charitati ingratus fuerim, quia conculcaverim Filium Dei. » Quando Jacob filiorum dictis fidem adhibens, sibi persuasum habuit, videns vestem Josephi sanguine manantem, eum a fera pessima fuisse dilaceratum, amarissime plorare cœpit et quasi inconsolabilis indutus est cilicio, lugens multo tempore. Qua igitur ratione fieri poterit, ut nos humanitatem Filii Dei, non ab alia fera, quam a feritate et truculentia malitia nostræ, laceratam videntes, siccis eam oculis intueamur? Et non solum non vestiamur cilicio, verum etiam inter molles plumas quiescere, deliciisque vacare præsumamus? Audite, obsecro, quam acri comminatione Deus contra ejusmodi ingratos homines per os Amos prophetæ detinet⁵: Vx qui separati estis in diem malum, inquit, et appropinquatis solo iniquitatis. At vero quænam est hujus illis comminatae æternæ damnationis causa? Hanc subdit, inquit: Qui dormitis

¹ RUP. ABBAS, lib. III in Joan. — ² JOB, II, 12. — ³ ORIGEN., l. III Job. — ⁴ S. BERN., serm. in Fer. IV Hebdom. pœnosæ. — ⁵ AMOS, VI, 3.

in lectis eburneis et lascivitis in stratis vestris, qui comeditis agnum de grege, et vitulos de medio armenti; qui canitis ad vocem psalterii, bibentes vinum in phialis, et optimo unguento delibuti, et nihil patientantur super contritione Joseph. Ubi observanda est vox contritione, alludit enim ad veri Salvatoris mundi, per Josephum præfigurati, excessivum dolorem, ut tanto magis pateat turpissima et inexcusabilis ingratitudine nostra; de qua etiam S. Antoninus in hæc verba scribit¹: « Ostenditur magnitudo doloris ratione paucitatis fructus, seu utilitatis ipsius, ex parte ingratitudinis hominum. Nam cum copiosa fuerit apud Deum Redemptio, adeo quod pretium sanguinis ejus nedum ad homines redimendos erat sufficiens, sed ad mille mundos si fuissent: et tamen pauci sunt, qui se faciant a participes fructus ipsius passionis, propter desideriam et ingratitudinem hominum. Sicut enim quis ex magno lucro, quod videt se consequi ex suo labore, multum consolatur; ita e contrario cum quis maximo labore, quem tolerat, videt se consequi modicum fructum, vel nullum, contraria statut et dolet multum. » Consideratione quoque digna sunt verba illa S. Bonaventuræ, quibus crucifixum alloquitur, dicens²: « Nisi cor meum doloribus tuis aperiatur, nefandissimus vitiis aperietur nisi sciat latitare in vulneribus tuis, a latronibus plagiis impositis spoliabitur. » Quia non solum inestimabilem quendam amitteremus thesaurum, cuiusmodi est sanguis Redemptoris nostri, si erga illum ingratos nos exhibuerimus; verum insuper in irreparabilium et innumerorum malorum barathrum nos ipsos voluntarie præcipitabimus. Unde valde opportune monet S. Augustinus inquit³: « Perpende, qui talem pro nobis dedit pecuniam (ubi ad inestimabile redemptoris nostræ pretium sub hac metaphora alludit qualem a nobis sit exactus) usuram. »

DISCURSUS XIV.

CHRISTUM NON PER PASSIONIS SUÆ INSTRUMENTA, SED PER PECCATA NOSTRA IN CRUCEM SUFFIXUM, IN EAQUE MORTUUM ESSE PROBATUR.

IDEA SERMONIS. — 1. Nostra peccata fuerunt instrumenta Dominicæ passionis. Christus innocens pro nostris peccatis in se assumptis patitur. — 2. Propter nostra peccata percussit Deus Pater filium suum. Enumerantur nostra peccata, quæ Christum in sua passione cruciarunt. — 3. Complices delicti eamdem merenturponam. Quomodo inveniendus sit homicida Christi. — 4. Mortaliter peccando denuo crucifigimus Christum. — 5. Mirabili visione declaratur quomodo Christus nostris peccatis et specialiter choreis torqueatur. — 6. Quare Christus dixerit se tradendum in

¹ S. ANTONIN., p. 4. — ² S. BONAVENT., Stim. amor., c. 15. — ³ S. AUG., serm. 41 in Append. de divers.

manus peccatorum non vero Pharisæorum aut Pilati.
— 7. Continuatio ejusdem argumenti. — 8. Christus in cruce lacrymando deflevit nostra peccata non suos dolores.

Vulneratus est propter iniquitates nostras, attritus est propter sceleris nostra. Isa., lxxi, 5.

1. — Quando corporis et multo magis cordis oculos in crucifixum Redemptorem nostrum defigimus, necessum est ut intelligamus, serioque intranos ipsos ruminemus, patibulum, spinas, clavos, qui ipsum transfixerunt, non alia fuisse quam nostra peccata. Unde perspicuis verbis per os Prophetæ Evangelici dicitur: *Vulneratus est propter, etc.* Ubi S. Hilarius ait¹: « Vulneratus est, sed propter iniquitates nostras; nam quamvis sit vulneratus, non tamen iniquitatis suæ vulnus est et quicquid patitur, non sibi patitur. » Propheta quidem Regius inquit²: *Altissimum posuisti refugium tuum, non accedet ad te malum et flagellum non appropinquabit tabernaculo tuo.* Verumtamen quis est, qui nesciat, quot flagellis hic Altissimi Filius in praetorio Pilati fuerit excarnificatus? At vero dices: justitia requirit, ut ubi non est culpa, locum quoque non habeat poena; cum igitur Christus liberime dicat³: *Quis ex vobis arguet me de peccato; cur tormentis exagitatur?* Pro hujus difficultatis resolutione necessum est, ut in memoriam revoemus verba illa S. Petri: *Peccata nostra ipse pertulit in corpore suo super lignum, ut peccatis mortui, justitia vivamus, cuius livore sanati estis.* Ipsem et quoque Redemptor diu ante per os Psalmistæ dixerat⁴: *Supra dorsum meum fabricaverunt peccatores; quid mirum igitur, si tot flagella in innocentissimum ejus corpus desævierint, quando ipse peccatis nostris onustus erat, utpote quæ sibi assumpserat, ut pro iis velut propriis satisfaceret?* In psalmo xxi, qui ut ex decursu ejus videtur licet, ad Passionem alludit, claris verbis dicitur⁵: *Longe a salute mea verba delictorum meorum; ubi S. Augustinus ait⁶: « Quomodo dicit, delictorum meorum, nisi quia pro delictis nostris ipse precatus est et delicta nostra sua delicta fecit? » Nostra enim peccata adeo sibi vendicavit et sibi imposuit, ut Apostolus ad Corinthios in hæc verba scribere non vereatur⁷: *Eum qui non noverat peccatum, pro nobis peccatum fecit.* Qui loquendi modus prima facie blasphemia esse videtur; horret enim animus audire, quod Filius Dei propter nos factus sit peccatum; ac proinde necessum est ut quoad illa verba, interpretationes doctoris angelici in medium adducamus, dicentis⁸: « Quia consuetudo veteris legis est, ut sacrificium pro peccato peccatum nomine-*

¹ S. HILAR., l. X de Trin. — ² Ps. xc, 9. — ³ JOAN., viii, 4. — ⁴ Ps. cxxiv, 3. — ⁵ Ib., xxi. — ⁶ S. AUGUST., Exposit. — ⁷ II COR., v, 21. — ⁸ S. THOM., ib.

« tur, Ose, iv. *Peccata populi mei comedent, id est, oblata pro peccato.* Facit igitur Deus Christum peccatum, id est, hostiam vel sacrificium pro peccato. » Secunda S. Thomæ interpretatio est: « Quia peccatum aliquando sumitur pro similitute dine peccati et tunc est sensus: *Fecit eum sumere carnem passibilem et mortalem.* » Tertia expeditio est: « Quia aliquando aliquid dicitur esse hoc vel illud, non quia sit, sed quia opinantur homines ita esse et tunc est sensus: *Fecit ipsum peccatum, id est, fecit eum reputari peccatorem.* »

2. — Isaias priusquam diceret¹: *Vulneratus est propter iniquitates nostras, jam ante prædixerat: Nos putavimus eum quasi leprosum et percussum a Deo.* Et in Psalm. lxxxvii Christus, in procellosso passionis suæ mari positus, ad æternum Patrem suum se convertens, inquit²: *Et omnes fluctus tuos induxisti super me. Confirmatus est furor tuus super me.* At vero cur Pater æternus adeo acerbe in Filium suum desævit? Num forte oblitus erat se non semel sed bis cœlo et terræ manifestasse, quod dilectus Filius suus esset, dicendo³: *Hic est Filius meus dilectus, in quo mihi bene complacui?* Aut si id oblitus non erat, quomodo igitur nunc illum non solum non agnoscit, verum etiam eumdem inter tot persecutionum et suppliciorum furibundas procellas penitus derelinquit, ut de eo dicatur: *Putavimus eum quasi leprosum et percussum a Deo;* ipseque Dei Filius dicere cogitur: *Super me confirmatus est furor tuus?* S. Hieronymus huic dubio in persona Redemptoris hoc modo respondet⁴: « Procellam macellationis furoris tui, quam in peccatores effusurus eras, super me induxisti, qui peccata eorum suscepisti. » Enimvero nostra superbia Dei Filium adeo contemptibilem reddidit, ut inter latrones deputatus fuerit⁵: *Humiliavit enim semetipsum et cum sceleratis reputatus est.* Nostra arrogantia et præsumptio ipsum humiliavit non ad qualemcumque mortem, sed ad mortem crucis, quæ præ ceteris ignominiosissima, maximeque infamis existit: *Usque ad mortem, mortem autem crucis. Morte turpissima condemnemus eum.* Unde et Judæi inverecunde protestati sunt, dicentes⁷: *Nolumus hunc regnare super nos.* Nostra delectationes spinæ fuerunt, quibus ejus transfixa sunt membra. Unde non sine mysterio idem ille, qui ab hisce spinis transfigendus erat, in parabolâ de semine, inquit⁸: *Quod autem in spinas cecidit, hi sunt, qui a voluptutibus vita suffocantur.* Crapulæ, gulositates et ebrietates nostræ, ipsi fel, acetum, et myrrham præpararunt, ejusque palatum ardentissima siti cruciarunt. Transgressiones pariter linguæ nostræ, ad detractiones, contumelias, perjuria,

¹ S. THOM., ib. — ² ISA., lxxi, 5. — ³ PS. LXXXVII, 8. — ⁴ MATTH., III, 47. — ⁵ S. HIER., ib. — ⁶ PHILIP., II, 8. — ⁷ ISA., LIV, 12. — ⁸ SAP., II, 20. — ⁹ LUC., XIX, 14.

obscenitates et blasphemias prorumpentis, fauces illius, nec non et linguam ejus fellis amaritudine et sitis ardore affligerunt. Avaritia nostra ipsum triginta denariorum pretio vendidit. Invidia nostra illum iniquo judici consignari fecit, ad eum mortis condemnandum¹: *Sciebat enim, quod per invidiam tradidissent eum.* Injustitia nostra ipsum Barabæ latroni postposuit. Ambitio nostra Pilatum ad iniquam sententiam induxit²: *Si hunc dimittis, non es amicus Cæsaris.* Falsa nostra testimonia falsos excitarunt testes, qui contra ejus innocentiam iniuste deponerent. Et sic de omnibus aliis humanae malitia peccatis discurrere licet, que veluti totidem saevissimi carnifices pœnosam illius machinata sunt Passionem, utpote quæ ex nulla alia carnifica fabricata, quam ab humana impietate et malitia; unde æternus Pater illius merito protestatus est, dicens³: *Abscessus est de terra viventium; propter scelus populi mei percussi eum.* Unde Blosius unicuique Christiano crucifixum Salvatorem proponit, hisce ad compassionem vehementer excitantibus verbis singulos alloquentem⁴: « *Vulneratus sum propter iniquitates tuas, attritus sum propter sceleris tua, mortuus sum propter delicta tua.* » Merito igitur Dei Filius in faciem nobis protestatur, quod nostris sceleribus mors ei illata fuerit.

3. — Legibus salubriter statutum fuit, ut non minoris sit supplicii reus, qui alicui mortem machinatur per alium inferendam, quam si per semetipsum eam intulisset. Unde velut latro suspenditur, et ille qui latronem defendit, ejusque complex existit, eum juvando, sive per scalam, sive per aliud instrumentum, tametsi ipse non furetur. Verum quidem est, quod milites Pilati flagellaverint Christum, ejusque ministri et satellites ipsum cruciferint, hi tamen id ipsum fecerunt a Judæis instigati. Ac proinde S. Augustinus ad perpetuam memoriam, Judæorumque confusionem, ita scribit⁵: « Non dicant Judæi: Non occidimus Christum, etenim propterea eum dederunt judici Pilato, ut quasi ipsi a morte ejus viderentur immunes. Iniquitatem facinoris sui in judicem hominem refundere volebant, sed numquid Deum judicem fallebant? Quod fecit Pilatus, in eo ipso quod fecit, aliquantum particeps fuit, sed in comparatione illorum multo ipse innocentior. » Et tametsi eum occidere tergiversati sunt, dicentes: *Nobis non licet interficere quemquam.* Pilatus quoque ait⁶: *Ego nullam causam invenio in eo; Judas similiter facti posnitiens, retulit triginta argenteos, dicendo⁷: Peccavi, tradens sanguinem justum: bonus latro in cruce pariter ipsum defendit*

¹ MATTH., XXVII, 38. — ² JOAN., XIX, 12. — ³ ISAI., LIII, 8. — ⁴ BLOS., Sacell. animæ, c. 40. — ⁵ S. AUG., in Ps. LXIII. — ⁶ JOAN., XVIII, 33. — ⁷ IB., 38. — ⁸ MATTH., XXVII, 4.

inquiens¹: *Hic autem quid mali fecit? Cui igitur adscribenda erit ejus condemnatio? Siquidem omnes ejus contestantur innocentiam?* In Deuteronomio Deus præcepit, dicens²: *Quando inventum fuerit in terra, etc., hominis cadaver occisi et ignorabitur cædis reus, egredientur majores natu, et judices tui, et metentur a loco cadaveris singularum per circuitum spatia civitatum et quam vicinorem cæteris esse perplexerint, etc., aliasque præceptiones in eodem loco fusius præscriptas imposuit, ut tandem in notitiam devenirent illius, qui auctor sceleris esset. Cum igitur Filio Dei in monte Calvariæ crudelis mors illata fuerit, omnesque ab illo scelere se immunes declarent, usque ad ipsummet præsidem Pilatum, dicentem³: *Innocens ego sum a sanguine justi hujus; quid nobis faciendum erit, ut homicida illius innotescat?* Deus præcepit, ut a loco cadaveris occisi metiretur spatium vicinarum civitatum, ibidemque offerretur sacrificium; incipiat igitur unusquisque nostrum filum ducere seriæ considerationis et per rigorosum propriæ conscientiae examen sese discutere, an aliquando contra Deum commiserit peccatum, aut culpam; et utique intra semetipsum inveniet spinas, clavos, flagella, funes et catenas, quibuscum vincitus et ad montem Calvariæ raptatus fuit; nam ut Jeremias Propheta in Threnis ait⁴: *Spiritus oris nostri Christus Dominus captus est in peccatis nostris.* Et ideo B. Angela de Fulginio, quantumvis innocens et sancta esset, in suis tamen visionibus et revelationibus dixit⁵: « In aspectu Crucis data est mihi major cognitio, quomodo Christus mortuus fuerat pro peccatis nostris; et tunc recognovi omnia peccata mea cum dolore maximo et sentiebam quod ego crucifixram eum. » Ac proinde hanc ob causam Seraphicus Doctor cum affectu cordialissimo omnes rogabat fideles ne per suas transgressiones Redemptoris renovarent flagellationem, inquiens⁶: « Non Filium Dei rursum flagellemus per delectationem peccati, quia mitigandus est ejus dolor, non amplius invocandus. » Et S. Paulus de recidivatione in peccatum ad Hebreos ita scribit⁷: *Rursum crucigentes sibi metipsis Filum Dei et ostentui habentes.**

4. — At vero inquires: quonam modo sacrissima Christi humanitas, quæ nunc in cœlo imparsibilis ad dextram Patris residet, quam adorant Dominationes, tremunt Potestates, de novo crucifigi poterit? Hugo cardinalis super illa psalmi verba⁸: *Super dolorem vulnerum meorum addiderunt, inquit⁹: Conscidit eum vulnere super vulnus, qui initiatum super iniquitatem apponit.* Cum enim sciamus, culpas nostras Dei Filio mortem intulisse, et nihilominus ab iis non desistimus, quantum est

¹ LUC., XXIII, 41. — ² DEUT., XXI, 1. — ³ MATTH., XXVII, 24. — ⁴ THREN., IV, 20. — ⁵ BOLL., 4 jan. — ⁶ S. BONAV., S. 1 in Quinquag. — ⁷ HEBR., VI, 6. — ⁸ PS. LXVIII. — ⁹ HUG. CARD., ib.

ex parte nostra, clavos et spinas ad eum transfigendum præparatas habemus. S. Bernardus super illa verba : *Infixus sum in limo, ad propositum nostrum opportunam afferit considerationem. Cum enim constet, Christum ligno affixum fuisse, mirum est, quod Christus per Psalmistam dicat se infixum esse in limo; inter lignum namque et limum, magna est differentia. Sed facilis est responsio, si ad ea, quæ circa illa verba : Rursum crucifigentes, etc., diximus, nos reflectamus. Verumtamen pro clariori hujus intelligentia haud inutilis erit quæstio, si sciscitemur, quale sit illud patibulum, in quod Christum rursum crucifigentes suspendimus? Audite igitur ad hoc quæsitum respondentem S. Bernardum¹ : « Fortasse crux ipsa nos sumus, cui Christus memoratur infixus; homo enim formam crucis habet, quam si manus extenderit, exprimit manifestius. Limum quidem nos esse manum festum est, quia de limo plasmati sumus.» Christus igitur in nobis crucifigitur, quoties a nobis mortaliter offenditur. Unde ubi Vulgata nostra legit² : Quoties exacerbaverunt eum; Hebreus legit : Quoties crucifixerunt eum.*

5. — Auctor quidam antiquus in sermone quodam sequens recenset exemplum³: Juvenis quidam, qui a primis annis Dei servitio deditus fuerat, orationisque exercitio vehementer addictus, hanc sibi gratiam aliquando a Deo concedi postulavit, ut sciret quidnam illud esset, quod homini ad divinam legem transgrediendam majus adderet incitamentum, divinamque ejus majestatem gravius offenderet. Cumque ante Crucifixi imaginem amare fleret hanc ei Deus ostendit visionem. Mox enim coram illo multi comparuerunt juvenes, ad choream faciendam sese congregantes, quorum unusquisque coram Crucifixo transiens, imagini Redemptoris in cruce suspensi specialem irrogabat injuriam; siquidem unus validum ictum dedit super clavos Crucifixi, alius super coronam spineam, eam ipsi fortius infigendo, ac demum e capite extractam pedibus conculcando. Tertius Crucifixum lachrymantem subsannabat. Quartus in faciem ejus expuerat. Quintus latus illius perforabat. Sextus vero eumdem blasphemabat. Unus autem, qui cæterorum caput et princeps erat, ad servum Dei se vertens, singularum actionum prædictarum declarabat mysterium, dicens: « Ego qui sum princeps inferni, veni hue cum ministris meis, ut tibi exponam, quod rogasti. Primo extensio brachiorum fit in vituperium extensionis brachiorum Christi. Secundo per certum conculcatio corona capitis Christi. Tertio per cantum vituperatio planctus Christi. Quarto saltus fit in derisionem. Quinto per ornamentum consputur Christus. Sexto per laetitiam cordis aperitur latus Christi. » Idem vero

¹ S. BERN., s. 4 in Virg. Nativ. — ² Ps. XXXVII, 4. — ³ MEFFR., serm. in decol. S. Joan. Bapt.

auctor partim ad instructionem, partim in impropterum illorum, qui choreis et tripudiis sunt dediti, haec verba subjungit: *Vide, miser saltator et saltatrix, quod pejores estis Judæi, qui Christum crucifixerunt, et deriserunt in terris transuentem; vos autem in dextera Patris in cælo regnante. Ex quo exemplo evidenter deducitur injuria gravissima, qua impii Crucifixum afficiunt, utpote qui magis se estimat a nostris peccatis torqueri, quam ab omnibus, quantumvis atrocissimis, passionis sue instrumentis, quia clavi, spinæ, flagella, creatorem suum nunquam lacerare præsumpsissent, nisi Christus in habitu et similitudine peccatoris comparuisset.*

6. — Observandum est, quod incarnata Sapientia in illa hora, quando suam in horto exorsura erat passionem, turbas armatas prope se videns, non sine mysterio dixerit¹: Ecce appropinquavit hora, et filius hominis tradetur in manus peccatorum. Cur enim non dixit: Tradetur in manus Pharisæorum, Scribarum, Sacerdotum et Pontificum contra ipsum saevitum? Cur non meminit Pilati, a quo coudemandus erat? Quare ne verbo quidem tetigit tot supplicia, quibus se noverat esse crucianum? Respondetur, quod solos nominaverit peccatores, quia non clavi, non Judæi, non Pilatus, sed peccatores duntaxat et peccata mortis suæ fuerunt instrumenta; ac proinde Origenes idipsum considerans, inquit²: Utinam et in illorum peccatorum tantummodo manus Jesus traditus tunc fuisset. Nunc autem arbitror, semper in manus peccatorum traditur Jesus, quando hi, qui videntur in Jesum credere, habent Jesum in manibus suis, cum sint peccatores. » S. Cyprianus ad Redemptorem se vertens, devotos affectus suos hisce exprimit verbis³: « De morte non agis, de opprobriis non contendis, sed hoc vis intelligi, quæ sit causa mortis, quis quæstus; ut utraque re cognita, peccatum appareat, et gratia, et quanti ponderis utrumque, rerum probet effectus, cum originali morti nullum nisi in Christi morte potuerit esse remedium, nec reconciliare Deo potuerit exiles et damnatos quælibet oblatio, nisi sanguinis hujus singulare sacrificium. » Considerationem quoque meretur, quod idem sanctus Pater ibidem subnectit, scilicet, quod licet Deus sine crucifixione Filii sui omnium peccatorum nostrorum debita nobis condonare potuisset, nihilominus per hoc cruentum sacrificium nobis ostendere voluerit, quantæ malitia sit peccatum, et quam pestiferum sit ejus venenum, utpote quod fonti æternæ vita adsciscere potuit mortem. En verba ipsius⁴: « Et sine hoc holocausto poterat venie laxaret habenas peccatis effrenibus, quæ

¹ MATTH., XXVI, 45. — ² ORIG., tr. 33 in Matth. — ³ S. CYPRIAN., de Pass. — ⁴ IDEM, ibid.

« etiam Christi vix cohibent passiones, quæ vix sceleratos animosa voluptatum fecerunt. » Et vero id quod in hoc S. Cypriani discursu advertendum esse censeo, est, quod dicat: « De morte non agis, sed hoc vis intelligi, quæ sit causa mortis, » quasi dicere vellet: Christus non magni fecit flagella, sudorem sanguineum, spineam coronam, derisiones, clavos, crucis patibulum, et quæcunque alia, quia hæc omnia cum jubilo sustinuit; at vero quod acerbissimos illi dolores causavit, fuit mortis suæ causa, id est, vestra peccata. Atque hinc est quod S. Bonaventura merito peccatore moneat, dicens¹: « Potius debet flere peccator « vulnera animæ suæ, pro quibus Christus patitur « quam vulnera quæ corpus Christi patitur. »

7. — Christus Dominus per os regii Prophetæ olim lamentabatur, dicens²: Consolantem me quæsivi, et non inveni, et sustinui qui simul mecum contristaretur, et non fuit. At vero dicet aliquis: nunguid Angelus e cœlo missus fuit, ad eum in horto consolandum? Nunguid eum deplorarunt filiae Jerusalem? Præterquam quod credibile sit, quod de ipsius tormentis, et illatis injuriis ipsimet doluerint Apostoli, tametsi fugerint, quemadmodum et alii occulti ipsius discipuli, licet se non manifestarent; qua igitur ratione conqueri potest, quod non invenierit se consolantem? Pro resolutione hujus dubii observandum est, omnes prædictos quidem ei fuisse compassos, ob tormenta acerbissima, quibus per totum pœnissimum passionis suæ decursum afflictus fuit: at vero Redemptor noster non tristabatur, neque dolebat de tormentis et doloribus corporalibus, sed de illorum causa, id est, peccatis nostris; et quoad hæc, quantum ex Scriptura scimus, nullus fuit, qui pro illis aliquid ei attulerit solutum. Porro multi etiamnum hodie reperiuntur zelosi Christiani, sed non secundum scientiam, qui ad iram accendentur et vindictam adversus Judæos, præcipue in septimana sancta, eo quod crucifixionis Filii Dei fuerint auctores, nec tamen considerant, aut se reflectunt ad seipso, tanquam qui in crucifixione majorem partem habuerint, propter multa et gravia peccata, quibus Filium Dei mortaliter offendunt, et de novo crucifigere conantur: Rursum sibimet ipsi crucifigentes.

8. — S. Bonaventura causam subindicit lachrymationis Christi (de qua S. Paulus ait³: Cum clamore valido et lachrymis) dicitque, fletum hunc non a tormentorum violentia, neque ab atrocitate dolorum, sed a peccatorum nostrorum malitia fuisse causatum⁴: « Plus, inquit, peccata nostra lugebat, quam pœnam suam: plus compatiendo nobis quam sibi. » Simon de Cassia sequentem nobis scriptam reliquit exhortationem, in qua ait: « Contra nostram pravam nequitiam animemur,

¹ S. BONAV., s. 4 in Dom. IX post Pent. — ² Ps. LXVIII, 3. — ³ HEBR., v. 7. — ⁴ S. BONAV., Stim. amor., c. 8.

« et nos ipsi nostri judices simus. Vindicemus in nobis injuriam Domini nostri, et quantum possumus, nos conculcemus, dicentes unusquisque intra se: Si pro peccatis meis Dominus meus ita vilificatus est et afflictus, quomodo meæ vilitati et afflictioni parcere potero, qui peccavi? » S. Anselmus in dialogo de passione, hanc a Salvatore nostro postulat gratiam, inquiens¹: « Tuæ vivificæ morti famulum tuum configura, faciens in me, ut moriar quidem peccato secundum carnem, vivam autem justitiae secundum spiritum. » Enim vero qui continuo vult vivere sanus, sibique cavere ab infirmitatum recidivis, huic omnino necessum est, ut recordetur amaritudinis, et dispendi remediorum, quibus in præterita infirmitate usus fuit. Christianus autem, ut se præservet a mortalibus animæ suæ infirmitatibus, apprehendat doctrinam, quam S. Bernardus his verbis ei scriptam reliquit²: « Agnosce o homo, quam gravis sint vulnera, pro quibus necesse est Dominum Christum vulnerari. Si non essent hæc ad mortem, et ad mortem sempiternam, nunquam pro eorum remedio Dei Filius moreretur. »

DISCURSUS XV.

EX CRUCIFIXIONE FILII DEI IN NOTITIAM DEVENITUR GRAVITATIS PECCATI: CUJUS IPSA ATTENTE CONSIDERATA FRÆNUM EXISTIT.

IDEA SERMONIS. — 1. Christi crucifixi passio efficaciter nos refrænat a peccatis. — 2. Mirabile exemplum rigidei justitiae. Hujus exempli applicatio. — 3. Mirum est post passionem Christi hominem amplius peccare. — 4. Nullus tam obstinatus est peccator qui ad spectaculum crucifixi non emolliatur. — 5. Funiculus coccineus Raab, figuravit sanguinem Christi. Judas ad Christi passionem compunctus, salutem fuisse, si non desperasset. — 6. Bina percussio silicis in deserto, figuravit passionis Christi memoriam et effectum. — 7. Per memoriam passionis Christi mundamur a peccatis. Patet in Eunucho Reginæ Candacis. Passio Christi mouere nos debet ad ultionem sumendum de peccatis. Cur S. Job in conspectu filiorum jugulaverit vitulum in sacrificium pro peccatis.

O insensati Galatæ, quis vos fascinavit non obedire veritati, ante quorum oculos Jesus Christus præscriptus est, in vobis crucifixus? Gal., III, 1.

1. — S. Paulus, licet summe sapiens et in cœlo ab ipsomet Deo immediate eruditus, se tamen intelligere aut capere non posse fatetur, quia ratione Galatae ad prævaricandum induci potuerint, quippe qui crucifixum Redemptorem oculis suis habebant propositum. Estius porro prædicta Apostoli verba sic exponit³: « Propositus est Christus,

¹ S. ANSELM., Dial. de Pass., c. 17. — ² S. BERN., ser. 3 in Nat. — ³ ESTIUS, ib.